

A HM FLÜ ÉS AZ MH ÖHP KÖZÖTTI FELADATMEGOSZTÁS A KATONAI FELSŐOKTATÁS TERÜLETÉN, VALAMINT A LOGISZTIKAI CSAPATKIKÉPZÉS ÉS AZ INTÉZMÉNYI KÉPZÉS KAPCSOLATÁNAK RENDSZERE

Baráth István¹

Cikkem szorosan kapcsolódik Bencsik tábornok úr tanulmányához, ám míg a tábornok úr a HM FLÜ szempontjából elemezte a katonai felsőoktatás feladatait, én ezt az MH ÖHP oldaláról teszem, kiegészítve az intézményi képzés és a csapatkiképzés kapcsolatának elemzésével, hiszen ezek egy rendszerben történő vizsgálata nélkül nem valósulhat meg az a cél, melyet a tábornok úr tanulmányának végén felvázolt.

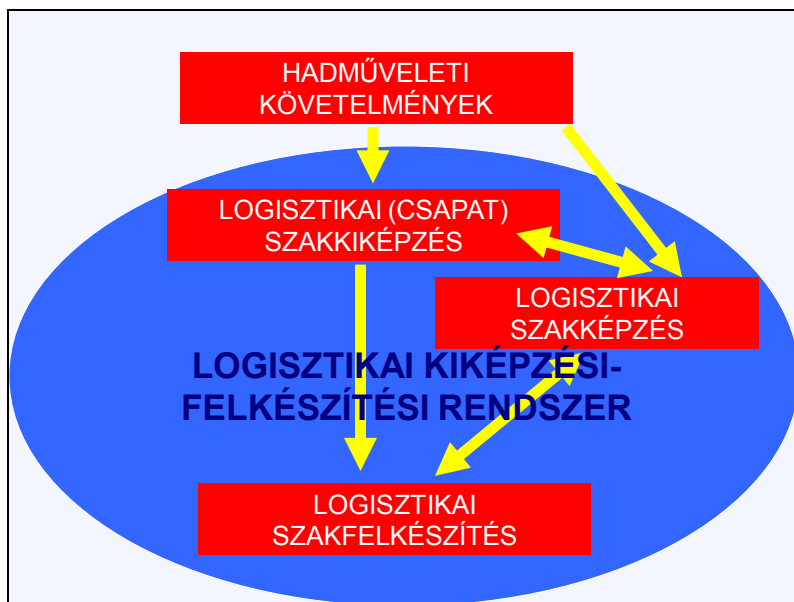
Mielőtt felvázolnám cikkem kiindulópontjaként a Magyar Honvédség képzési - felkészítési-kiképzési rendszerét- mivel hogy a képzés, felkészítés, kiképzés fogalma sokszor keveredik,- szeretném az értelmezésem és tapasztalataim szerint meghatározni ezek definícióját, a logisztikai szakkiképzés, szakfelkészítés és szakképzés fogalmi meghatározásain keresztül.

Logisztikai szakkiképzés: a logisztikai szakkiképzés a kiképzési rendszer meghatározott eleme (alrendszere), melynek célja a béke, a békétől eltérő (békefenntartó és válságkezelő) és háborús körülmények közti logisztikai tevékenység ellátásához szükséges ismeretek, készségek, jártasságok, képességek megszerzése és megszilárdítása.

Alrendszere a **logisztikai szakfelkészítés**, ami a szakkiképzésnél célirányosabb, szűkebb spektrumú, ám ezen spektrumban mélyebb ismeretek integrálását célzó ismeretátadási forma, és amely a kiképzés által már megszerzett ismeretekre épül.

A **logisztikai szakképzést** a képzésre jogosító szervezetek: tanintézetek, és polgári képző szervezetek valósítják meg. Felkészítést az intézmények is tartanak, ezek a központi tanfolyamok.

¹ Baráth István ezredes, MH Összhaderőnemi Parancsnokság logisztikai főnök.

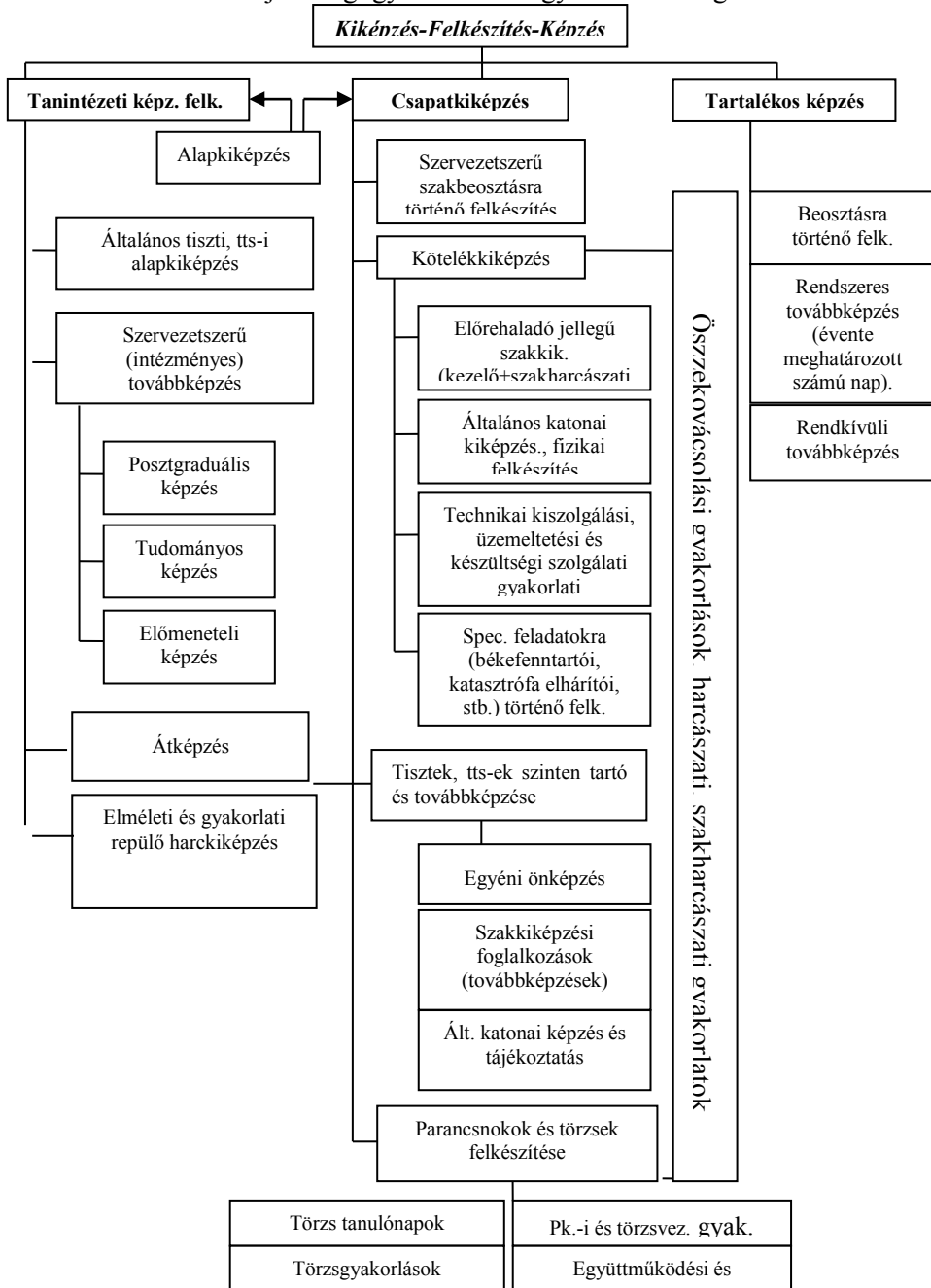
A KIKÉPZÉS-FELKÉSZÍTÉS JELENLEGI RENDSZERE

1. Csapatkiképzés-felkészítés
 - a.) Szervezetszerű szakbeo.-ra történő felkészítés (szakalapozó)
 - b.) Kötelékkiképzés:

előrehaladó szakkiképzés, technikai kiszolgálási, üzemeltetési és készültsegi
szolgálati gyakorlati szakfelk., speciális feladatokra/békefenntartás, katasztrófaelhárítás/
történi felk., nem szervezetszerű alegységek felk.,
 - c.) Tisztek és tiszthelyettesek szinten tartó és továbbképzése

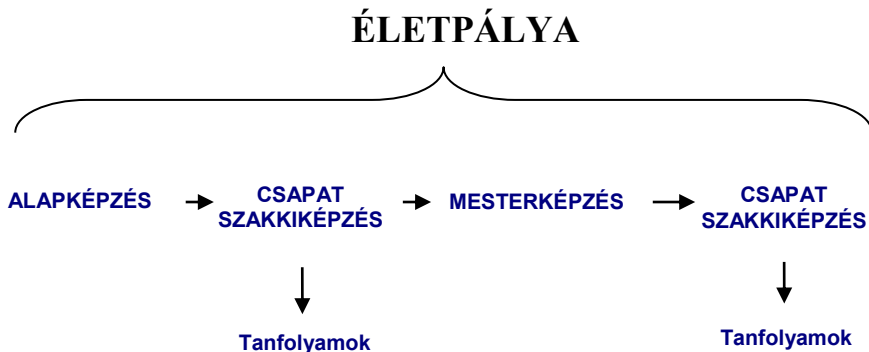
egyéni önképzés, szakkiképzési foglalkozások, parancsnokok és törzsek felkészítése
2. Intézményi képzés
 - a.) általános katonai alapkiképzés
 - b.) általános tisztí. tth.-i alapképzés
 - c.) szervezetszerű intézményes továbbképzés (posztgraduális képzés, tudományos képzés,
előmeneteli képzés)
 - d.) átképzés
 1. Tartalékos állomány kiképzése-felkészítése
 - a.) beosztásra történő felk.
 - b.) rendszeres továbbképzés

A kiképzés-felkészítés-képzés rendszere a meghatározott definíciókat nézve jelenleg így néz ki a Magyar Honvédségben:

Látható, hogy a csapatkiképzés és az intézményi képzés-felkészítés egyazon rendszerben történő vizsgálata meghatározza a követelményeket és az elérendő célokat mind a csapatkiképzés-felkészítés, mind az intézményi képzés keretében. A csapatkiképzés-felkészítés összekötő kapocs az alapképzés (bachelor) és a mesterképzés (master) között, majd az életpálya végéig tartó, az ismereteket állandóan bővítő, és a változó követelményekhez igazító kiképzési forma. Éppen ezért mind az alap-mind a mester szakokon úgy kell a követelményeket meghatározni, hogy azok szervesen illeszkedjenek a tisztek esetében a csapatkiképzés fő színteréhez, a parancsnokok és törzsek felkészítéséhez, illetve a kiképzés csúcsát, értékmérőjét szolgáló gyakorlatok, gyakorlások alrendszeréhez.

A csapatkiképzés követelményei tehát egyrészt input (belépő) rendszert jelentenek az alapképzés részére, és output/input rendszert a mesterképzés részére (hiszen a mesterképzés után a csapatkiképzés a karrierpálya végéig folytatódik, csak a beosztáshoz mérten magasabb szinten).

Mivel a cikk témája elsősorban a katonai felsőoktatás aktuális kérdéseit veszi górcső alá, most nem foglalkoznék az MH ÖHP középfokú szakképzéssel kapcsolatos feladataival, mely a tiszthelyettes képzés vonatkozásában a kamarai jogkörgyakorlással kapcsolatos feladatokban realizálódik, és legalább annyi tennivalóval jár, mint a tisztképzés szakirányreferensi feladatrendszere. De azért pár szóval jelezném az MH ÖLTP megszűnésétől a tábornok úr által is jelzett szakirányreferensi feladatokról szóló 117/2008 HM utasítás

megjelenéséig tartó időszak sajátos körülményeit és az **MH ÖHP** elvégzett feladatait a felsőfokú tisztképzés tekintetében.

A **117/2008. (HK 1/2009) HM** utasítás kihirdetéséig eltelt időszakban véleményem szerint jogi – és szervezeti szabályozás nélkül sikerült alapot teremteni az utasításban meghatározott feladatok további, immár **„legalizált”** végrehajtásához, **a következők szerint:**

- Munkacsoport létrehozásával hozzájárultunk a logisztikai tiszti alapképzés követelményrendszerének kidolgozásához.
- A **ZMNE**-vel kötött együttműködési Megállapodásban leszabályoztuk a tanintézeti képzés csapatoknál végrehajtásra kerülő feladatai elvégzéséhez szükséges feltételek biztosítására vonatkozó területeket, és kitértünk a csapatkiképzés által meghatározott követelmények oktatásba történő integrálásának a módjaira is (óralátogatás, előadások tartása, az **MH ÖHP** hadművelleti-harcászati felkészítési foglalkozásaira az egyetem oktatóinak meghívása, csapatgyakoroltatás, részvétel biztosítása az **MH ÖHP** gyakorlatain).
- Az **MH ÖHP** logisztikai szakági blokkjai javaslatot tettek a tárca által támogatott beiskolázási létszámkeretre, valamint részt vettek az ösztöndíjas hallgatók szakirányra helyezésében.

*Az fent leírtakból kitétnék, hogy az **MH ÖHP** a jogi legalizálásig lényegében megteremtette a szakirányreferensi feladatrendszer működő metódusát, azokét a feladatokat, melyeket a tábornok úr cikkében ismertetett.* A jogi legalizálással azonban nem fejeződött be a munka, hiszen a **117/2008 sz. HM** utasítás csak a szak-és szakirányreferenseket jelölte ki, ám nem tért ki arra a feladatmegosztásra, melyet a többfelelős szakoknál, szakirányoknál a továbblépéshez szükséges meghatározni.

*A feladatmegosztásnál az alábbi, az **MH ÖHP** struktúrájából, feladatrendszeréből, a kiképzési rendszer már említett integrált sajátosságaiból eredő prioritásokat említeném, melyeket mindenképpen szükséges figyelembe venni:*

- Az alapképzésben végzett hadnagy – a nomenklatúrából eredően - vagy az **MH ÖHP** alárendelt katonai szervezeteinél, vagy az **MH Támogató Dandárnál** kerül első beosztásba. A velük szemben támasztott szakmai követelmények meghatározása ezért alapvetően az **MH ÖHP** logisztikai szerveinek a feladata, hiszen az alárendelt alakulatok hadművelleti –és kiképzési követelményeit az **MH ÖHP**

parancsnoka írja elő éves kiképzési intézkedésben, továbbá a parancsnokok és törzsek hadműveleti-harcászati felkészítésének tervében: mind békeidőszaki, mind minősített időszaki kiképzésükért, felkészítésükért ő a felelős.

- A Magyar Honvédség struktúrájából és vezetési rendjéből adódóan az alapképzésre beiskolázandó létszámra az **MH ÖHP** szakmai szervei – a személyügyi főnökséggel együttműködésben- nem képesek kizárólagos felelősséggel javaslatot tenni.
- A gyakorlati foglalkozások, csapatgyakorlatok feltételeinek megteremtése – mivel kiképző bázisokkal, lőterekkel az **MH ÖHP** rendelkezik, és a bázis elosztási terv **MH** szinten az **MH ÖHP PK** éves kiképzési intézkedésében jelenik meg – az **ÖHP** feladata.
- A **HM** utasítás az **MH ÖHP**-t a mesterszakoknál (kivéve a műszaki – technikai szakot) nem jelöli szak, vagy szakirányreferensként, ennek ellenére én elkerülhetetlennek tartom az **MH ÖHP**-t a referensi jogkörgyakorlásba bevonni, hiszen a mesterképzésben végzett tisztek nagy része tanulmányai befejezése után az **MH ÖHP** alárendelt szervezeteihez (illetve a parancsnokságra) kerül vissza beosztásba. Ebben az esetben kiképzésük-felkészítésük az **MH ÖHP PK** által kiadott parancsnokok és törzsek hadműveleti és harcászati felkészítésének terve alapján folytatódik, evidens tehát, hogy a tanintézeti kimeneti követelményeknek releváns módon kellene kapcsolódnia a csapat kiképzési rendszer e szakaszához. ***A referensi jogkör gyakorlásának szükségességét támasztja alá az is, hogy a Magyar Honvédség jelenlegi elsődleges missziós és készenléti feladatainak hadműveleti követelményei által meghatározott kiképzési célok eléréséért elsősorban az MH ÖHP PK a felelős.*** Az általa előírt, a missziókra vonatkozó felkészítési parancsban foglalt, a missziók törzsében feladatot végrehajtó őrnagyi-alezredesi állománnyal szembeni követelményeknek a mesterképzésben is meg kell jelenni.

Egy nagyon fontos dologra térnék még ki, ami jelenleg sürgető problémája a képzési – felkészítési folyamatnak: az át-és továbbképzési tanfolyamok jelenlegi rendszere sajnos ***nem a megfelelő szinten működik*** az egyetem esetében. Jelenleg hiányzik az előmeneteli tanfolyamok szakmai része, átképző tanfolyamok pedig leginkább csapat szinten – így nem akkreditálva – folynak. **A HM HVK** vezérkari főnökének és a **HM** kabinetfőnökének a Magyar Honvédség képzési rendszere átalakításáról szóló **148/2007. (HK 1/2008)** együttes intézkedése kijelölte azt a

munkacsoportot, melynek feladata a tanfolyami rendszer reformja, a tanfolya-mokhoz kapcsolódó általános és szakmai követelmények kidolgozása, melyben a szak- és szakirányreferenseknek minden bizonnyal kiemelkedő szerepük lesz.

Befejezésül az idén lezajlott, és eddig példa nélkül az egész fogyasztó logisztikai rendszer spektrumát átfogó logisztikai rendszergyakorlat egyik legfőbb tapasztalatát szeretném megosztani, főleg annak a ténynek a tükrében, hogy a gyakorlat levezetésében az MH ÖHP-n kívül a HM FLŰ és a ZMNE szakemberei is aktívan részt vettek. A gyakorlat bizonyította, hogy szükség van a csapatkiképzés és az intézményi képzés alrendszerének minél többszöri találkozására, szükség van a termelői logisztika békétől eltérő körülmények közti megmérettetésére is (melyet a mesterképzés szakreferensei feladatainál figyelembe kell venni), hiszen a Magyar Honvédség elsődleges feladata az állomány háborús feladatokra történő felkészítése.